

Sağlık Bakanlığı
Acil Sağlık Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı :99050341
Konu : Ambulans ve Tıbbi Malzeme
Temizlik ve Dezenfeksiyon Talimatı

00845962

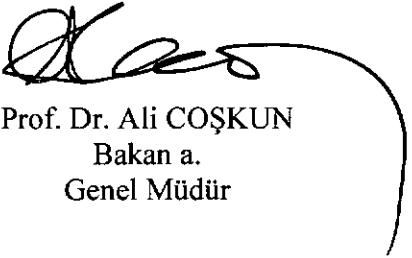
T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
ACIL SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ - KARA AMBULANS
HİZMETLERİ VE İL AMBULANS
SERVİSLERİ
10.01.2013 - 10:18:49 -

..... VALİLİĞİNE
(İl Sağlık Müdürlüğü)

İlinizde hizmet veren İl Ambulans Servisi Başhekimliğine bağlı bulunan 112 Acil Sağlık Hizmetleri istasyonlarında kullanılan ambulanslara, Ambulans ve Tıbbi Malzeme Temizlik ve Dezenfeksiyon Talimatı yazımız ekinde gönderilmiştir.

Söz konusu yayınlanan talimatın tüm personele tebliğ edilmesi ve talimatlara uymayanlar hakkında gerekli yasal işlemlerin yapılması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Ali COŞKUN
Bakan a.
Genel Müdür

Ek: Talimat (6 sayfa)

DAĞITIM:
81 İl Valiliğine

AMBULANS VE TIBBİ MALZEME TEMİZLİK VE DEZENFEKSİYON TALİMATI:

1. AMAÇ

Acil Sağlık İstasyonu ambulansının ve içinde kullanılan tüm cihazların vaka sonrası temizliğinin nasıl yapılacağı, ne sıklıkta yapılacağı, nasıl bir sıra içereceği ve hangi temizlik malzemeleri ve dezenfektanların kullanılacağına standardize edilmesi ve olası aksaklıkların, bulaşların önlenmesi ve giderilmesidir.

2. KAPSAM

Ambulans, tıbbi cihaz ve tekrar kullanılan malzemelerin temizlik ve dezenfeksiyon işlemlerini kapsar.

3. SORUMLULUK

Bu talimatın uygulanmasından Acil Sağlık İstasyonu çalışanları, takibinden İstasyon Sorumlusu, Başhekim Yardımcısı ve Başhekim sorumludur.

4. UYGULAMA

Her vaka sonrası yapılan ambulans temizliği Vaka Sonrası Ambulans ve Malzeme Temizlik Kontrol Listesi oluşturulup, kaydedilerek imza altına alınır.

Temizlik ve Dezenfeksiyonda kullanılacak solüsyonun hazırlanışı: Kan ve vücut sıvıları bulaşı olmayan alet ve malzemeler için düşük düzey dezenfeksiyon veya su ve deterjanla temizlik yapılırken, kan ve vücut sıvıları bulaşı olan alet ve malzemeler için yüksek düzey dezenfeksiyon uygulanır.

Solüsyon hazırlamak için piyasada bulunabilen ve %5 klor içeren çamaşır suyu kullanılır.

YÜKSEK DÜZEY DEZENFEKSİYON: Bu üründen 1/10 (1 birim %5'lik çamaşır suyu, 9 birim su ya da 10 cc %5'lik çamaşır suyu, 90 cc su) hesabıyla solüsyon hazırlanır.

Yüksek düzey dezenfeksiyon yapılması gereken aletler dezenfektan madde ile işleme girmeden önce mutlaka iyi bir şekilde deterjan + su ile yıkanmalıdır. En önemli aşama bu mekanik temizlik aşamasıdır. Dezenfeksiyon öncesinde su ve deterjanla temizlik işlemi yapılmazsa dezenfeksiyon etkin olmaz. Dezenfeksiyon sonrasında musluk suyu ile iyi bir şekilde durulanma yapılmalıdır. Sonrasında alet kuruduktan sonra kapalı olarak saklanır.

Solüsyon günlük olarak hazırlanıp kullanılır.

DÜŞÜK DÜZEY DEZENFEKSİYON: %5'lik klor içeren çamaşır suyu 1/100 oranında sulandırılarak solüsyon hazırlanır. (Bu solüsyon: 1 birim %5'lik çamaşır suyu, 99 birim su ya da standart dezenfeksiyon için hazırlanan çözüldüden 1 birim alınıp 9 birim suya ilave edilerek hazırlanır.) Günlük olarak hazırlanıp kullanılır.

4.1. Ana Sedyenin Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)

Uygulama

- Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm metal parçalar silinir, işlem tamamlanır.
- Aynı solüsyonla tüm plastik parçalar ve şilte silinir, işlem tamamlanır.(bu işlem her vakadan sonra ve haftada bir rutin olarak tekrarlanır.)

- Bu işlemler tamamlandıktan sonra lityum esaslı madeni yağla hareketli parçalar yağlanır, yağın fazlası silinerek alınır.(bu işlem haftada bir tekrarlanır.)

4.2.Sandalye Sedyenin Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)

Uygulama

Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm metal parçalar silinir, işlem tamamlanır.

- Aynı solüsyonla tüm plastik parçalar ve şilte silinir, işlem tamamlanır.(bu işlem her vakadan sonra ve haftada bir rutin olarak tekrarlanır.)
- Bu işlemler tamamlandıktan sonra lityum esaslı madeni yağla hareketli parçalar yağlanır, yağın fazlası silinerek alınır.(bu işlem haftada bir tekrarlanır.)

4.3.Faraş Sedye (Scoop)nin Bakım ve Temizliği(Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)

Uygulama

- Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm metal parçalar silinir, işlem tamamlanır)
- Bu işlemler tamamlandıktan sonra lityum esaslı madeni yağla hareketli parçalar yağlanır, yağın fazlası silinerek alınır. (Bu işlem haftada bir tekrarlanır.)

4.4.Vakum Sedyenin Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)

Uygulama

- Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm yüzey alt, üst edilerek silinir, işlem tamamlanır.
- Pompa, Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm yüzey alt, üst edilerek silinir, işlem tamamlanır.

4.5.Sırt Tahtası(Spine Board) (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)

Uygulama

- Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm yüzey alt, üst edilerek silinir, işlem tamamlanır.
- Olağandışı koşullar da(çok kanlı ve kirlenmişse. v.b.), bol tazyikli su ile yıkandıktan sonra, Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm yüzey alt, üst edilerek silinir, işlem tamamlanır.
- Temizleme işlemi her hastaya kullanım sonra tekrarlanır.

4.6.Vakum Aspiratörünün Bakım ve Temizliği (Her kullanımdan sonra yüksek düzey dezenfeksiyon uygulanır.)

Uygulama

- Toplama kavanozunun içindeki atıkları kapağını açarak veya üstündeki büyük delikten tuvalete boşaltılır. Önce su ile daha sonra 1/10 oranında sulandırılarak hazırlanan çamaşır suyu ile yıkanır ve kurulanır.
- Hortumlar çeşme suyu ile yıkanıp içerisinden, 1/10 çamaşır suyu geçirilmeli ve 15 dakika sonra su ile durulanıp, kuru olarak saklanmalıdır.
- Her aspirasyon işleminde tek kullanımlık aspirasyon sondaları kullanılmalıdır. Kullanılmış aspirasyon sondaları tıbbi atık kutusuna atılmalıdır.
- Uygun biçimde toplanan malzeme çantasına yerleştirilerek işlem tamamlanır.

4.7.Tansiyon Aletinin Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)

Uygulama

- Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi veya %70'lik etil alkol ile ıslatılmış bez veya alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı (sprey şekli) ile manşon, puar ve hortumları silinir, işlem tamamlanır.
- Aynı işlem stetoskop kulaklık ve hortumları içinde tekrarlanır.
- Temizlik işlemi her hasta sonrasında tekrarlanır.

4.8.Şişme Atellerin Bakım ve Temizliği(Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)

Uygulama

- Her biri için aynı işlem, hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi veya %70'lik etil alkol ile ıslatılmış bez veya alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı (sprey şekli) ile tüm yüzeyi alt üst edilerek silinir, işlem tamamlanır.
- Temizlik ve bakım işlemi bittikten sonra her biri uygun şekilde çantasına veya ambulansın iç bölmesine düz olarak yerleştirilir.
- Şişme ateller düzenli bir şekilde her kullanımdan sonra fermuar ve delik açısından kontrol edilir.
- Temizlik işlemi her hasta sonrasında ve haftada bir tekrarlanır.

4.9. Boyunluk Setinin Bakım ve Temizliği (Sarf malzemesi değil ise) (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)

Uygulama

- Her biri kullanıldıktan sonra, hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile tüm yüzeyi alt; üst edilerek silinir, işlem tamamlanır.
- Boyunluk setinin kanla teması olması durumunda benzer temizlik işlemi 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu veya alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı (sprey şekli) ile yapılmalıdır.

4.10.Canlandırma Çantasının Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)

Uygulama

- Hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile iç ve dış olmak üzere tüm yüzeyi silinir, işlem tamamlanır.

4.11.Portatif Oksijen ve Çantasının Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)

Uygulama

- Her nöbet değişimi sırasında portatif oksijen tüpünün dolu olup olmadığı kontrol edilir.
- Portatif oksijen, sabit oksijen sistemi ve manometreleri hazırlanan solüsyonla yıkanmış ve sıkılmış temizlik bezi ile iç ve dış olmak üzere tüm yüzeyi silinir, işlem tamamlanır.
- Sırt çantasında kullanılıyorsa haftada bir kez sırt çantası hazırlanan solüsyonla yıkanır, sonra kurutulularak kullanıma hazır hale getirilir.
- Sabit oksijen sisteminde bulunan su haznesi hazırlanan solüsyonla, ardından bol su ile yıkanır ve uygun miktarda distile su ile doldurulur.
- Basit oksijen maskeleri tek kullanımlıdır, kullandıktan sonra atılır.

4.12.Kurtarma Yeleğinin Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)

Uygulama

- Kurtarma yeleği kullandıktan sonra düz bir yüzeye yayılarak hazırlanan solüsyon ile silinir.
- Temizlik işlemi bittikten sonra tekrar paketleme yapılır: Kurtarma yeleği sırt kısmı üste gelecek şekilde düz bir yüzeye yayılır. Göğüs kemerlerini zikzak şekilde katlanır ve Velcro tutucularla tutturulur. Tokalar iç tarafa bakacak şekilde yeleği sarmaya göğüs kemerleri (hastanın sağ tarafı) tarafından başlanır.
- Boyun desteği ve alın/çene kemerleri yelekle beraber veya ayrı olarak sarılabilir.
- Bütün parçalar taşıma çantasına yerleştirilir.

4.13.Mekanik Ventilatörün Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)

Uygulama

- Ventilatörlerin iç temizlik, bakım ve dezenfeksiyon işlemlerinde üretici firma önerileri dikkate alınır.
- Ventilatörlerin dış yüzeyleri, günlük olarak su ve deterjanla temizlenir ve 1/100 çamaşır suyu ile, ekran, panel gibi hassas yüzeyleri, tercihen %70'lik alkol veya alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı (sprey şekli) ile dezenfekte edilir.
- Solunum devreleri yüksek düzey dezenfeksiyon yapıp, kurutulur ve filtresi değiştirilerek tekrar kullanılır.
- Filtreler tek kullanımlık olmalıdır.

4.14.Defibrilatörün Bakım ve Temizliği (Kan ve vücut sıvıları ile bulaş yoksa düşük düzey dezenfeksiyon yeterlidir.)

Uygulama

- Her kullanımdan sonra hazırlanan solüsyon ile nemlendirilmiş bir bezle tüm yüzeyi silinir. Derivasyon ve pulse oksimetre kabloları hazırlanan solüsyon ile nemlendirilmiş bir bezle silinir.
- Defibrilatörün kaşıkları asla jelli bırakılmaz. Her kullanımdan sonra nemli bezle silinir tam olarak jelden arındırılır, kaşıklar (kesinlikle) kurularak kullanıma hazır hale getirilir.
- EKG elektrotları temizliğin ardından cihaza takılır ve müdahaleye hazır hale getirilir. (kış aylarında iletken jel sertleştiğinden cihaz üzerinde bulundurulmayabilir.)

4.15.Laringoskop Seti ve Bladelerin Bakım ve Temizliği (Her kullanımdan sonra yüksek düzey dezenfeksiyon uygulanır.)

Uygulama

- Her nöbet değişiminde öncelikle kontrol edilmelidir. Bladelerin ampüllerinin sağlam olup olmadığına bakılır. Laringoskopun pili kontrol edilir, zayıflamış piller değiştirilir.
- Her kullanım sonrasında bleyt setinden ayrılarak akan suyun altından geçirilerek mekanik temizliği yapılır, yüksek düzey dezenfeksiyon yapan yapan solüsyonda bekletilerek temizlenmeli, uygun şekilde durulanmalıdır. (Bu temizliği yapmak için yeterli zaman olmadığı durumlarda alet temizliğinde alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı (sprey şekli) kullanılabilir)
- Kilitli poşet içerisinde çantasına yerleştirilerek işlem tamamlanır. (temizlik işlemi sırasında özellikle ampüllerin kıvrımlarına dikkat edilmelidir.)

4.16.Diagnostik Setin Bakım ve Temizliği (Her kullanımdan sonra yüksek düzey dezenfeksiyon uygulanır.)

Uygulama

- Diagnostik set: Otoskop, Oftalmoskop ve Rineskoptan oluşmaktadırdır.
- Her biri kullanıldığı takdirde yukarıdaki gibi hazırlanmış solüsyonla silinir, çantasına yerleştirilerek kullanıma hazır hale getirilir. (Bu temizliği yapmak için yeterli zaman olmadığı durumlarda alet temizliğinde alkol bazlı hızlı yüzey dezenfektanı (sprey şekli) kullanılabilir)

4.17.Ambu Setinin Bakım ve Temizliği (Her kullanımdan sonra yüksek düzey dezenfeksiyon uygulanır.)

Uygulama:

- Ambu ve seti her kullanımdan sonra mutlaka temizlik ve dezenfeksiyonuna dikkat edilmelidir.
- Ambu kullanıldıktan sonra hazırlanan solüsyon ile yıkanır, işlem tamamlanır.
- Ambu konnektörü yerinden çıkarılarak 1/10'luk çamaşır suyu ile yıkanır, durulanır, kurutulur ve yerine takılır.

4.18. AMBULANSIN İÇ TEMİZLİĞİ:

- Uygulamayı gerçekteştiren tüm personel eldiven kullanmalıdır
- Malzemeler eksiksiz olarak hazırlanır.
- Öncelikle köşe ve ayrıntılardan başlanır.
- Araç iç zemin uygun biçimde süpürülür
- Hastanın ve veya yaralının temas ettiği her yüzey temizlenir.
- Ambulans içerisindeki dolap sistemi, taban ve tavan kaplaması ile yan panel kaplamaların temizliğinde 1/100'lük çamaşır suyu ile silinir, işlem tamamlanır. Eğer hasta sekresyonları ve kan ile görünür kirlenme olduğunda temizlik işleminde 1/10'luk çamaşır suyu kullanılır.
- Yumuşak bezle mutlaka kurulama işlemi yapılır.
- Araç bir süre havalandırılır.
- Kontamine iğne uçları, v.b. materyal tıbbi atık çöp kutularında toplanacaktır.
- Tıbbi atık 2/3 oranında dolduktan sonra en uygun bir sağlık kuruluşunun tıbbi atık çöpüne bırakıldıktan sonra bırakılan sağlık kuruluşunun adı nöbet defterine yazılır.

4.19. AMBULANSIN DIş TEMİZLİĞİ:

- Uygulamayı gerçekteştiren tüm personel eldiven kullanmalıdır
- Malzemeler eksiksiz olarak hazırlanır.
- Aracın üstü, önü, arkası ve yanları olarak ayrılan bölgeler sırasıyla yıkanmalıdır.
- Ambulansı yıkamada öncelikle tekerlek ve jantlar yıkanacak, çamurlarının akıtılması sağlanacaktır.
- Aracın tepesinden başlanarak ılık veya soğuk su ile tüm araç yıkanacaktır.
- Sabun veya araç şampuanı su ile köpürtülür.
- Uygun firçayla tepeden başlayarak tüm diş yüzey yıkanır.
- Temiz su ile aynı şekilde durulama yapılır.
- Yumuşak bezle mutlaka kurulama işlemi yapılır.
- Olanaklar dahilinde paspaslar tam kurumadan yerleştirilmemelidir.

5. UYARI VE ÖNLEMLER

5.1. Ambulanslar rutin olarak 7 (yedi) günde bir detaylı olarak; her sabah ve her vakadan sonra genel olarak temizlenir.

5.2. Ambulans temizliğinde çalışanlar öncelikli olarak görev yerlerinin ve kullandığı cihazların temizliğinden olmak üzere tüm ambulansın temizliğinden birlikte sorumludur.

5.3. Araç olağan koşullarda sabah saatlerinde yıkanmalıdır.

5.4. Araç yıkanırken sabun olarak bulaşık deterjanı kullanılmamalıdır.

5.5. Uygulama adımları izlenerek her parçayı temizlenmelidir.

5.6. Araç güneş ışığında bırakılmamaya özen gösterilmelidir